

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 7764 Școl. 1906

[271] 2—3

Concurs.

Din fundațiunea Dr. Absolon Todea au ajuns în vacanță 4 stipendii de câte 120 coroane, pentru ocuparea acelor se publică concurs cu termenul de 30 de zile dela prima publicare.

Cererile de concurs au să fie înaintate la conzistorul arhidiecezan instruite cu următoarele documente:

- carte de botez;
- testimoniu școlar din anul ultim de școală;
- testimoniu de paupertate;
- eventual alte documente recomandatoare.

Cererile intrate după expirarea termenului nu se pot lua în considerare.

Sibiu, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat școlar ținută la 20 Octombrie 1906.

Consistorul arhidiecezan.

Principiile fundamentale ale civilizațiunii.

VI.

Nietzsche e un cugetător strălucit și original german, un om cu facultăți însemnate și multilaterale. El e critic, poet, filolog, și la urmă și filozof. Ca temă fundamentală pentru activitatea sa literară și filozofică îi servește lupta neîmpăcată și deschisă în contra creștinismului. Nietzsche crede, că tot răul din viața modernă, întreaga mizerie a civilizațiunii noastre vine de acolo, că ne-am supus și subordonat cerințelor evanghelice ale iubirei, blândeței, și ale milosteniei. Pe seama omenimei abia atunci are să se deschidă o perspectivă splendidă, — după părerea sa, — când omenimea va scutura cătușele morale în cari a băgat-o Isus Cristos.

Dați omului teren liber și extindere deplină, — zice Nietzsche, — scăpați-l de înșelătoarele icoane ale conștiinței, onoarei și rușinei. Recunoașteți îndreptățirea tuturor bolurilor și pasiunilor sale, și vă veți minuna de bogăția forțelor ce le va putea desvoltă. Zeci de oameni, poate chiar sute și mii dintre cei slabi se vor prăpădi, vor fi striviți în lupta aceasta, dar pentru aceea învingătorul adăpat din sudoarea și sângele lor, se va ridică peste cadavrele lor ca peste niște trepte și va pune bazele unei rase noi de ființe omenesti!... Ființa aceasta apoi nu va mai fi om, ci „supra-om”. (Übermensch).

Flozofia lui Nietzsche e încheierea teoriei lui Darwin. După Darwin, întreaga scară lungă a ființelor viețuitoare, începând dela organismul cel mai de rând, până la cel mai de frunte, până la om, nu e alta, decât un lanț neîntrerupt de treceri dela o formă la alta. În lupta pentru existență, — fiindcă e totdeauna mai multă foame decât mâncare menită să stâmpere foamea, — se perfecționează tot mai mult organismele. Numai exemplarele cele

tari, acomodare pentru orice luptă, se pot susține, celelalte vin nimicite, se prăpădesc singure din lipsa de nutremânt. Dar orice prioritate câștigată, rămâne în posesiunea organismului, pe baza legii de moștenire. În curs de veacuri se adună la unul ori altul dintre soiurile de animale atâtea semne demarcaționale, încât se formează un *tip nou*, mai perfecționat. Cu acesta se repește aceeași procedură. Alegerea naturală a ființelor celor mai acomodare spre a purta lupta pentru existență și legea de moștenire nu împedecă lucrarea aceasta nici pentru un moment. Astfel, perfecționându-se mereu, lumea organică a dat naștere tipului omenesc.

O astfel de teorie, chiar dacă lăsăm cu totul la o parte exactitatea sau greșala premiselor fundamentale, nu o putem privi deloc de executată. Nietzsche s'a supus sarcinei de a o execută până în ultimele consecințe, el a pus punctul pe „i”. Dacă omul, în urma unui lanț lung de forme perite, vine pus în legătură nemijlocită cu măimuța; dacă omul s'a născut din măimuța, tocmai așa cum măimuța s'a născut la timpul său din alte organisme mai de rând, de ce să rămânem atunci staționari la om? Dacă nu la moment, dacă nu mâne, dacă nu peste o sută de ani, apoi sigur oarecândva trebuie să vină o ființă cu mult mai acomodată pentru viață, cu mult mai perfectă decât omul!.. A conduce oamenii pe calea aceasta, spre scopul indicat de titani, de semizeii, e o problemă atât de mare, — crede Nietzsche, — încât la rezolvarea ei nu trebuie să ne lăsăm influențați de pretenziunile religiunii, ale moralei, conștiinței și ale datorinței. Cu cât mai mult rău se produce în lume, cu atât mai mare forță și energie se desvoaltă și cu atât mai curând apare în lume „supra-omul”.

„Fiți tari, — așa poruncește Nietzsche învățăceilor săi, — și nu vă lăsați seduși de milostenie, compătimire și iubire. Apăsați pe cei slabi, ridicăți-vă peste cadavrele lor, voi, fiți ai unei rase superioare! Idealul vostru e „supra-omul”!

O teorie îngrozitoare! Nu cei buni triumfează, ci cei mai tari, cei răpitori. Ce e bun, iubirea și adevărul, trebuie să se retragă și să facă loc forței, nerușinării și vițului. Dionisie, tiranul din Siracuza, Irod, Nero, etc. sunt reprezentanții ideilor lui Nietzsche, și ale nietzscheanismului!

Dar unde rămâne fericirea promisă de știință pe seama tuturor membrilor familiei mari omenesti?

Unde rămâne triumful supremelor principii, al iubirii și al adevărului?

Unde rămâne altruismul lătit pretutindenea?

De ce nu aduce știința deodată cu înaintarea materială și o corecțiune pe seama moravurilor?

De ce nu smulge răul din rădăcină?

Ei, aceasta nu e treaba ei! Fondul păcatului e de proveniență morală, iar știința e cu totul neputin-

cioasă față de răul moral. Știința poate să spargă stânci, poate să întindă metalurile în lespezi subțirele, dar nu poate să moaie o inimă omenească crudă și impetrită. Toate invențiile frumos sunătoare, gloria epocii noastre, sunt după determinațiunea lor internă foarte mici, lucruri bagatele, față de scopurile cărora vreau să slujescă. Intreaga lor misiune e aceea, să propage eminaamente și exclusiv înaintarea materială: puterea omului asupra forțelor naturii, îngrămădirea de bogății și de comodități externe. Apostolii și filozofii cari au predicat despre înfrățirea popoarelor, cari au proclamat drepturile omenesti, și-au împlinit chemarea fără firuri telegrafice ori telefonice, și încă cu succes vădit. Iar milioanele de sârme, cari țin în zilele noastre legat universul întreg ca într'o țesătură de paijanjin, servesc eminaamente înșelătorului joc de bursă și flecăriilor gazetărești asupra jocului politic al liliputanilor etici. Pe scurt, cunoștința, știința, e o unealtă, care aduce binecuvântare, dar aduce și răutate, dupăcum adevă o întrebuințăm.

Știința a descoperit praful de pușcă, pe care pacinicul cetățean din China, despărțit de lume prin ziduri mari, l-a întrebuințat veacuri dearândul numai pentru distragere, la focuri bengalice. Războinicul European însă, dupăce a atins culmea culturii, privind cu dispreț la Chinezul înapoiat, a inventat pe lângă praful din pușcă (cunoscut de mult de Chinezii) încă și pușca, tunul și granatele, și pentru fabricarea acestora cheltuește miliarde, ca cu invenții făcute de Schwartz, Chassepot, Berdan, Mauser, Martini, Armstrong, Hochkin, Maxime, Krupp, și mulți alții, al căror număr e leghion, se poată nimici milioane din frații săi!

Dacă asemănăm cantitatea prafului de pușcă, a dinamitei, a piroxilenului, întrebuințat la asedieri și bombardări, la nimicirea locuințelor pacinice omenesti, cu cantitatea materiilor explozive întrebuințate în scopul apropierii pacinice între popoare, anume pentru faceerea de tunele, deschiderea de trecătoare între munți, delăturarea stâncilor de sub ape, etc., ce trist testimoniu trebuie să dăm Europei, centrului cultural, din punctul de vedere al desvoltării morale a omului!

† George Missail

Din București vine știrea, că prez. societății „Transilvania”, inimosul Român George Missail a încetat din viață Dumineca trecută. A murit în vârstă de 71 ani, după o viață trăită în profesarea principiilor naționale învățate dela dascălul său S. Bărnăușiu. A ocupat mai multe funcțiuni în magistratura României, în ministerul justiției, a fost secr. ministerial, prim-grefier al curții de casație și deputat și în timpul din urmă prez. al societ. „Transilvania”. Odihnească în pace.

Dela societatea Petru Maior.

Dezvălirea bustului Dlui Al. Mocsonyi.

Budapesta, 4 Noembrie.

Regretatul sculptor A. Liuba a turnat înainte cu vre-o doi ani în chip bustul Ilustrității Sale dlui Al. de Mocsonyi, care a ajuns proprietatea societății P. Maior din Budapesta. Din mai multe cauze dezvălirea bustului acestuia nu s'a putut face în mod solemn până acum, în 22 Octombrie st. v. tocmai când dl Mocsonyi împlinea respectabila vârstă de 65 ani. Dezvălirea s'a făcut cu toată cuviința și într'un mod demn atât de numele dlui Mocsonyi cât și de nimbul societății literare, care strânge în un mănunchiu pe toți tinerii noștri români din Pesta.

La solemnitate a luat parte și acea fracțiune a coloniei române de aici, care dovedește interes pentru societate. Intre străini am putut semnă pe dl C. Brediceanu, deputatul, cu unul din Grachii D-sale. Dintre tinerii din Pesta erau mai puțini decât se credea. În general însă a fost lume multă, atât de multă de numai încăpea în localurile sfinte ale societății.

Președintele societății, P. Nistor, student în medicină, a arătat în cuvântul său de deschidere ce ne leagă pe noi de dl Mocsonyi, și de ce am ținut mult să-i avem bustul: dl Mocsonyi e pentru orice Român dela noi un simbol al muncii și e firesc lucru ca tinerimea să-și lege sufletul de un astfel de om.

Mai pe larg insistă asupra activității filozofice a dlui Mocsonyi studentul în litere Onisifor Ghibu, arătând, că Il. S. este între cei dintâi la noi, cari au produs ceva pe terenul literaturii filozofice și nădăjduind că dl Mocsonyi își va încoronă activitatea d-sale prin închegarea în studii sistematice a ideilor și cunoștințelor Dumnisale*).

Apoi s'a cântat și declamat. Cu acest prilej cei de față au putut descoperi un artist adevărat în N. Brătianu, care audiază cursurile la conservatorul de muzică, și de declamație de aici. Dânsul a declamat „Moartea lui Gelu” de Coșbuc, apoi a cântat o compoziție de a sa: „Dorurile mele”, poezie de Goga. Are o voce minunată, înfățișare cât se poate de atrăgătoare, talent pentru cântare și pentru declamație, râvnă multă și ce-i de necrezut — nu-i de loc mofturos. În acest tînăr artist teatrul nostru a găsit — sperăm — pe cel mult așteptat. Dacă nu-l vor descuraja cei chemați a-l încuraja, se va vedea mai curând sau mai târziu, că acestea nu sunt laude, pe cari nu le-ar merita.

A mai cântat și P. Mărcuș frumoasa compoziție de Dima, „Mugur mugurel”, iar corul Răsunetului Ardealului de Vidu, și în sfârșit orchestra un poutporin și la urmă — marșul nostru național.

Intreaga solemnitate a avut în adevăr un aer sărbătorese. S'a dat o dovadă mai mult, că în sinul societății P. Maior se lucrează și se cultivă și sentimentele de recunoștință și de solidaritate. Lumea care a luat parte s'a depărtat cu această convingere, — și cu gândul de a da ascultare propunerii făcute la sfârșit de președintele societății de a înființa o reuniune de cântări mixte, care să debuteze pentru întâia oară în luna viitoare când se va organiza o sărbare literară muzicală în amintirea patronului societății P. Maior.

* Conferența se va publică în ziarul nostru.

Iar toți câți au luat parte la această solemnitate s'au depărtat cu gândul la venerabilul bătrân, înbătrânit în fapte mari, al cărui chip se va vedea de aici încolo în sinul societății P. Maior, dar al cărui chip viu ar trebui să-l poarte în inimă fiecare Român, care știe, ce-i recunoștința.

Când a căzut vălul de pe chipul de ghips al dlui Mocsonyi nesfârșite strigăte de „să trăiască“ au răsunat. Ele trebuiesc să iese din inima *fiecărui* Român, ca o dovadă că știm prețui pe cei demni.

Raportor.

Pregătirea pruncilor la prima mărturisire și cuminecare.

— *Studiu pastoral* —

de Gavriil Hango presbiter.
(Urmare).

Numai constatând și recunoscând faptul, că gemenele păcatului strămoșesc, adică aplecarea spre rău, a rămas atât în om cât și în natură și după răscumpărare, ne putem explica: de ce nici pământul cel mai bun nu produce fructe bune și folositoare omului, dacă nu e lucrat bine și nu e sămănat cu sămânță bună, până când buruienile cele nefolositoare și stricăcioase omului răsar de sine. Tot așa vedem izbucnind patimile de tot felul și din pruncel cel mititel, și dacă nu ne nizuim din bună vreme a le suprima în el prin o creștere bună, religioasă și în spiritul evanghelic, atunci acelea cu vârsta se întăresc tot mai mult, până când apoi nu le mai putem suprima de loc și pruncul merită a fi cetățean raialui, devine cetățean iadului, nefericindu-se pe sine și pe alții, atât în lumea aceasta, cât și în lumea viitoare.

Dar nu e de ajuns numai sugrumarea patimilor, respective stărpirea lor totală, ci în locul lor trebuie să sădim sămânța virtuților creștinești, căci altcum tot lipsit va rămâne pruncul de rodul faptelor celor bune, iar după zisa sfintei scripturi, „tot pomul ce nu aduce rod tăia-se-va și în foc se va arunca“.

Dar cum vom putea face aceasta? Prin o creștere bună și creștinească în familie, în școală, în biserică și în societate. Iar creșterea aceasta trebuie să o începem de timpuriu atât în familie, cât și în școală, atât în biserică, cât și în societate; căci precum lucrătorul de pământ, dacă nu-și curăță mai întâi pământul de buruieni, de spini și de petrii și nu-l gunoiește bine, și dacă nu-l ară, nu-l lucră cu teii și nu-l samăna cu sămânță bună la timpul său — nu are toamna ce culge, așa nu vom putea nici noi să dăm creștere bună copilului, poporului întreg, dacă nu vom începe creșterea aceluia de timpuriu.

Dar nici aceasta nu-i de ajuns. Știm cu toții parabola evanghelică cu sămânța cea bună și neghina. Oricât de bine și a curățit economic pământul și l-a lucrat și oricât de bună sămânță a sămănat în el, buruienile stricăcioase tot răsar și fără să le fi sădit cineva și dacă nu le plivește de repetate ori ele copleșesc sămânătura și toamna nu are ce secera.

Așa stăm și cu educația. Nu-i de ajuns să stărpim odată patimile din cineva și în locul lor să sădim sămânța cea bună a virtuților creștinești, ci mereu trebuie să plivim celții patimilor ce mereu se arată și să udăm și să ferim de răcoală și de arșiță plantele mobile, dacă nu vom ca patimile să le copleșească și să înădușe pornirile spre bine.

Dar plivirea și udarea aceasta cade pe lângă familie și școală mai cu seamă în sarcina bisericii, în sarcina preoților și mijlocul cel mai puternic în scopul acesta în mâna bisericii este, pe lângă predicarea cuvântului lui Dumnezeu, sfânta taină a mărturisirii.

La pasul prim în administrarea acestei taine se naște întrebarea: Când să se înceapă lucrarea aceasta? Când să se ducă pruncii la prima mărturisire? Dacă am putea recurge necondiționat la asemănări din natură, atunci răspunsul ar fi ușor, bine știind, că atunci putem plivi buruienile

mai ușor, când pământul e moale și când acele sunt încă tinere și nu apucă să-și implante rădăcinile prea adânc în pământ, să îndoești nuiana, cum zice poporul, până-i tinără, căci dacă îmbătrânește se rupe.

Asemănarea aceasta nu se poate aplica necondiționat și la om, căci omul nu este numai o ființă corporală, ci totodată și spirituală, iar taina mărturisirii se aplică imediat asupra sufletului și numai prin suflet și asupra corpului. Asupra sufletului se poate aplica numai după ce acela a ajuns la conștiința de sine, adică la stadiul când omul știe face deosebire între bine și rău, când știe aprea și urmărirea pentru sine și pentru alții, barem aproximativ.

Deci pruncul atunci să se ducă la prima mărturisire când știe deosebii fapta bună de cea rea și știe aprea urmările ei întru ajungerea fericii sale din lumea aceasta și în lumea viitoare.

Dar când știe pruncul face deosebire între bine și rău și când ajunge la cunoștința urmărilor faptelor bune și a celor rele?

Pentruca să putem răspunde la întrebarea aceasta trebuie să avem în vedere trei factori, cari conlucră la deșteptarea conștiinței copilului mai de vreme ori mai târziu în deosebirea binelui de rău și a urmărilor acestora și anume: facultățile lui naturale corporale și spirituale, împrejurările materiale și intelectuale în cari a trăit și educația lui religioasă de care s'a împărțit până atunci în familie.

Facultățile corporale și spirituale fiind daruri dela natură, ele variază după regiuni, după rasă, după gen, după familie și după individ. E constat, că popoarele, cari locuiesc într-o climă moderată sunt mai deștepte decât cele ce locuiesc într-o climă extrem de rece ori de caldă; dar și aici se observă oarecare deosebire între diferitele rase, ba chiar și între familii și genuri, ce locuiesc pe același teritoriu. Tot așa contribuie foarte mult la deșteptarea pornirilor spre bine ori spre rău mai de vreme ori mai târziu împrejurările materiale și intelectuale mai mult ori mai puțin favorabile, în cari a trăit pruncul, fiind constat, că sărăcia și prostia mai degrabă duc pe om la păcat decât la virtuți. În fine deșteptarea conștiinței binelui și a răului în copil atâră foarte mult, ba mai mult chiar decât dela toate celelalte împrejurări, dela creșterea religioasă de care s'a împărțit în familie și în școală.

De aceea preotul va trebui să examineze mai întâi pe fiecare prunc din acest punct de vedere și numai după ce va vedea, că cutare și cutare prunc ce deosebire știe face între bine și rău și ce conștiință are despre urmările faptelor bune și rele, îl va admite la mărturisire. Iar conștiința aceasta vedem, că după împrejurările în cari a trăit pruncul, la unii se deșteaptă mai curând la alții mai târziu și așa nici chiar după instrucția specială despre mărturisire nu va admite de odată la mărturisire pe toți pruncii de o vârstă, dacă nu s'a deșteptat în toți cât de puțin această conștiință, ci numai pe aceia, în cari s'a deșteptat fiind chiar și mai tineri.

Adevărat, că conștiința aceasta în fiecare prunc se deșteaptă foarte curând, îndatăce au răsărit în el patimile păcatului și a primit prima pedeapsă dela părintă pentru vre-o greșală, ori dacă a căpătat iertare pentru ea fiind învățat imediat să-și ceară iertare pentru ea, căci altcum va fi pedepsit. Dacă i-se spune apoi că prin greșala lui a vătămat și pe Dumnezeu, dela care capătă și ei, părinții lui, cele de lipsă pentru susținerea lor și a lui, atunci se deșteaptă în el și conștiința binelui și a răului și conștiința urmării păcatului, că Dumnezeu nu le va mai da cele de lipsă pentru trai, dacă va mai greși. Astfel iată că s'a trezit și în el părerea de rău pentru păcat și poate fi admis la mărturisire, deși păcatul lui nu e încă păcat de moarte pentruca învins să aibă trebuință de mărturisire. Are însă lipsă de mărturisire și în vârsta aceasta frăgedă, de comun dela

4—6 ani, pentruca să se preintimpine săvârșirea păcatelor de moarte, pe cari unii încep a le săvârși imediat după această vârstă în deplină conștiință și cunoștință a urmărilor.

(Va urma).

Dela Făgăraș.

Adunarea de toamnă a comitatului.

Făgăraș, 20 Octomvrie.

În comitatul Făgărașului totdeauna s'a purtat bună și energică luptă românească. Nu s'au scris însă toate, ce s'au făcut, prin ziarele române. De aici au căzut unii în credința greșită, că lupta ce s'a purtat aici cu câțiva ani mai înainte ar fi lăncezit cu totul, nu s'ar mai fi făcut nimic. Nu stă însă lucrul așa, căci de câteori au fost momente mai însemnate fie politice, fie comitatense, bărbații conducători ai noștri au susținut cauza românească față de puternicii zilei.

Amintesc, când a venit chestiunea de a se vota încredere guvernului lui Bánffy, Széll, Tisza și Wekerle, Românii totdeauna au protestat, făcând prin Dr. Șenchea contrapropuneri cu bărbăție motivate și apoi sprijinite de ceilalți Români independenți.

S'a accentuat, că noi Românii nu putem avea încredere în astfel de guverne cari nu respectă și nu execută legea despre egala îndreptățire a naționalităților, ba din contră voesc să și câștige merite patriotice prin persecutarea brutală a tot ce e românesc.

Mai nostim a fost, când foștii liberali din Făgăraș se făcuseră caraghioși prin felicitarea lui Tisza István de ministru-prezident, înainte de a fi numit.

Urmarea a fost că Tisza n'a fost încredințat cu formarea cabinetului.

Când totuși a venit Tisza la putere, mamelucii din Făgăraș de nou au voit să-i voteze încredere.

Față de aceasta membrul Dr. Șenchea a propus să nu i-se voteze, deoarece liberalii de aici i-au fost anticipat-o deja și apoi de câteori un guvern a căpătat vot de încredere dela „domnii“ din Făgăraș — totdeauna a picat. Era un malum omen!

Vorbirile bărbătești ținute în adunările din anii trecuți de membrii Nicolae Garoiu, Dr. Șenchea, Turcu, Dr. Șerban și Dr. Vasu pot să stea alături cu oricare vorbire din comitatele românești.

Au avut luptele de aici și frumoase succese la alegerile de funcționari. Așa la alegerea de vicecomite în locul răposatului Kapocsányi am reușit a alege pe dl Alexandru Belle, român, protonotarul de până atunci cu 88 voturi față de fisol-găbirăul Herszényi (ungur), care a intrunit 31 voturi. Tot la alegerile întregitoare a fost ales de viceotar al treilea Dr. Neamțu, iar în comitetul central Dr. Șenchea cu 65 voturi față de protonotarul Széll cu 18 voturi.

În anul acesta Românii din Făgăraș desbinați încâtva până acum, s'au împăcat pe toată linia și s'au închiegat într'un partid românesc național.

Pacea și buna înțelegere, frăția și solidaritatea restituită, luptele Românilor de aici au luat un avânt îmbucurător, care ne îndreptățește la frumoase speranțe și la un mai bun viitor. Curentul nou va răpi cu sine și pe cei slabi de ânger și atunci vom fi un trup și un suflet, ca o puternică stâncă de granit, de care va trebui să se resfrângă valurile nouă dușmănoase.

Așa să fie!

Despre adunarea extraordinară din 26 Septemvrie s'a scris deja. Dacă membrii români ar fi arătat mai mult interes și s'ar fi prezentat în număr mai mare, Românii puteau repeta una dintre cele mai frumoase învingeri, respingând vestita curendă a comitatului Timiș, în care Românii sunt acuzați cu agitații contra statului și a Ungurilor și sunt prezentați ca un popor necopt politicește și astfel nedemn de drepturi politice.

Propunerea înaintată de Dr. Șerban, și sprijinită de Dr. Șenchea și Dr. Vasu, prin care se respinge și combate frățiasca curendă — a căzut cu 4 voturi, și patru

voturi, deși li-s'a atras atențiunea membrilor români pe cale ziaristică și privată ca să vie cât mai mulți la adunare.

Ar fi bine și de lipsă, ca incidentul acesta să servească de lecție membrilor români pe viitor și să ia regulat parte la adunările municipale.

Căci dacă voesc și doresc, ca conducătorii să ducă o luptă bună, energică și bărbătească, li-se impune membrilor români și îndatorirea ca să le dea tot sprijinul.

Altcum lupta rămâne o svârcoleală fără rezultat.

Sperăm deci, că pe viitor se va dovedi mai multă inimă și mai mult interes și dela acei membri, cari până acum au stat deoparte, nepăsători.

În adunarea ordinară de toamnă ținută zilele trecute, Românii au avut o ținută foarte demnă.

S'a născut discuție mai vie la vorbirea de deschidere a comitetului suprem Bauszner și la raportul general al vicecomitetului.

Se știe, că fișpanul Bauszner, deși în vorbirea de instalare promisesse, că va fi drept și va țineă cont de justele pretenziuni ale Românilor din comitat, totuși a introdus un sistem odios de persecuțiune a tot ce e român. Din cauza aceasta s'au desvoltat lupte înverșunate între el cu sateliții lui și între Români.

La alegerea dietală din urmă, jidovii și șusterii din Făgăraș, au candidat cu program 48-ist pe avocatul jidan din Miskolc, Kalász László.

Notarul public dr. Bauszner, feciorul fișpanului, cu câțiva aderenți au candidat pe fostul deputat Mikszáth Kálmán, cu program constituțional. Mikszáth, în lipsa unui candidat național, a fost ales cu voturile Românilor și ale Sașilor, căci ungurești n'a căpătat nici unul.

Kossuthiștii din Făgăraș s'au năcăjit foc pe fișpanul, că de ce n'a făcut presiune în favorul jidanului și au început a-l ataca prin foi și prin arătări în mod infect.

Amărat a insinuat congregației de acum că și-a înaintat abdicarea și se va duce.

La vorbirea fișpanului i-a cuvântul întâu deputatul dr. Șerban și zice, că în dieta țării a avut ocazie să cunoască pe adevărații Unguri și se stimeze cavalerialul lor. Nu pricepe deci, cum de o samă de oameni, Maghiari, au atacat în mod perfid pe dl fișpan, amestecându-se în cele mai intime și mai gingașe afaceri familiare. Le condamnă ținuta nedeamnă și zice, că dacă fișpanul va fi drept față de Români, poate rămâne și mai departe. Preotul sas, Trobald Wolf, în numele Sașilor se alătură la vorbele lui (Dr. Nic. Șerban).

La raportul vicecomitetului vorbește Dr. Șenchea, reflectând și la unele pasaje din cuvântul de deschidere al fișpanului și atacă foarte vehement pe șovinistii din comitat. Zice, că nu ar fi luat cuvântul, dacă comitele suprem nu ar fi făcut unele enunțări, cari nu corăspund nici adevărului și nici dreptății și sunt contrare cu adevăratele principii de stat politice și sociale.

Noi Românii, zice vorbitorul, stăm în fața unei certe a contrariilor noștri. Ceartă în care ambele părți licitează, ca nește târgoveți de stradă cu „patriotismul“ (??).

Nu ne-ar importa gâlceveala patriotică, dacă aceasta nu s'ar face tot pe contul nostru, al naționalităților sub deviza șovinismului.

Șovinismul, această boală, care întuneacă mîntea, sorientește judecata și tulbură inima și sentimentele nobile, a fost totdeauna un sfătuitor rău și și mai rău conducător. Și de această boală plină de patimi sufăr compatrioții noștri maghiari — într'o măsură îngrijitoare. Ba patima lor o deslănțesc asupra noastră a nemaghiarilor cu toată furia unui om pătimaș. Dovadă e cearta patriotică ce decurge în fața noastră.

(Va urma).

